

Žaloba z lepšího práva

Změnou ustanovení § 337 o.s.ř., provedenou zákonem č. [519/1991](#) Sb. se ustanovení § 371 odst. 2 o.s.ř. stalo obsoletním a ačkoliv bylo toto ustanovení zrušeno až od 1.1.2001, nebylo je možno aplikovat ani pro určení pořadí, v němž byly uspokojovány pohledávky dle výsledků rozvrhových jednání uskutečněných před 1. 1. 2001.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 562/2006, ze dne 6.9.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Č. z. a r. b., a. s., zastoupené advokátkou, proti žalovanému F. ú. S., o zaplacení částky 860.384,60 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. 9 C 236/2000, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze 3. 11. 2005, č.j. 14 Co 572/2005-103, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze 3. 11. 2005, č. j. 14 Co 572/2005-103, a rozsudek Okresního soudu v Sokolově z 22. 6. 2005, č. j. 9 C 236/2000-86, ve znění usnesení z 27. 1. 2006, č. j. 9 C 236/2000-106, se ruší a věc se vrací okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud zamítl tzv. žalobu z lepšího práva, odůvodněnou argumentem, že „žalovaný řádně neuspokojil v daňové exekuci pohledávky žalobkyně zajištěné zástavním právem podle jejich pořadí“ (viz bod III. žaloby na čl. 3). Své rozhodnutí odůvodnil závěrem, že pohledávka žalovaného (správce daně a oprávněného v daňové exekuci) za M. S. (daňovým dlužníkem a v daňové exekuci povinným) jakožto pohledávka zajištěná zákonným zástavním právem podle § 72 zák. č. [337/1992](#) Sb., má před pohledávkou žalobkyně (a věřitelkou povinného, jež se daňového exekučního řízení nezúčastnila) za týmž M. S. (zástavcem), zajištěnou zástavním právem pouze smluvním, přednost; pohledávka žalovaného se tedy podle okresního soudu uspokojuje ve třetí třídě podle § 337 odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí o rozvrhu, zatímco pohledávka žalobkyně teprve ve třetí třídě podle § 337 odst. 1 písm. d) o. s. ř., žalobkyně tudíž tzv. „lepší právo“ nemá. I kdyby se však pohledávka žalovaného zajištěná zákonným zástavním právem uspokojila ve třetí třídě, tedy skupině stejné jako pohledávka žalobkyně, zajištěná zástavním právem smluvním (byť zřízeným téměř o čtyři roky dříve), uspokojila by se tato (daňová) pohledávka, dodává okresní soud, s ohledem na „stále platné znění“ ustanovení § 371 odst. 2 o. s. ř. přednostně.

K odvolání, v němž žalobkyně zdůrazňovala především „zastaralost a faktickou nepoužitelnost“ ustanovení § 371 o. s. ř., krajský soud – byť nesdílel názor okresního soudu, že daňová pohledávka zajištěná zákonným zástavním právem měla být uspokojena ve třetí třídě (a v tomto směru přisvědčil odvolatelce) – rozsudek soudu prvního stupně potvrdil; své rozhodnutí odůvodnil závěrem, že – ač „zařazení do třetí třídy brání skutečnost, že žádné ustanovení hmotného práva neurčuje, které pohledávky daní a poplatků, zajištěné zákonným zástavním právem, požívají přednosti, z čehož pak plyne, že třetí třída zůstává nenaplněna a pohledávka žalovaného se přesouvá do režimu třídy čtvrté“ – žaloba z lepšího práva nemohla být úspěšná, jelikož pohledávka žalovaného byla v rozvrhovém řízení uspokojena (přednostně) „správně, a to s ohledem na znění ustanovení § 371 odst. 2 o. s. ř., jehož zastaralost soudu, vázanému při rozhodování zákonem, posuzovat nepřisluší“.

V dovolání (zásadní právní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. přisuzuje

otázce, zda „občanský soudní řád účinný k 1. 6. 1999 umožňoval při rozdělování podstaty po realizaci prodeje zastavené nemovitosti dle ustanovení § 337 o. s. ř. aplikaci ustanovení § 371 odst. 2 o. s. ř.“) žalobkyně namítá nesprávné právní posouzení věci. Naplnění dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. spatřuje v „naprosto nepřesvědčivě až alibisticky odůvodněném“ závěru odvolacího soudu, že daňová pohledávka žalovaného musela být – a také správně byla – uspokojena přednostně, ač byla zajištěna zástavním právem (byť zákonným) zřízeným později než bylo smlouvou zřízeno zástavní právo žalobkyně, a to „právě s ohledem na ustanovení § 371 odst. 2 o. s. ř.“, a z toho vyvozeném závěru o nedůvodnosti žaloby z lepšího práva.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a v tomto ohledu dospěl k závěru, že dovolání přípustné je, jelikož napadený rozsudek má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o.s.ř.), daný tím, že řeší judikaturou dovolacího soudu dosud nezodpovězenou otázku (§ 237 odst. 3 o.s.ř.), jejíž posouzení má význam nejen pro předmětnou věc.

Jelikož vady podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a/, b/ a odst. 3 o.s.ř., jež by řízení činily zmatečným, ani jiné vady řízení (§ 241a odst. 2 písm. a/ o.s.ř.), k nimž je dovolací soud – je-li dovolání přípustné – povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.), je předmětem dovolacího přezkumu právní závěr odvolacího soudu, že aplikace ustanovení § 371 odst. 2 věty třetí o. s. ř., podle níž se pohledávky daní a poplatků, pokud mají zástavní právo na nemovitosti, uspokojí vždy přednostně, byla namísto i „v rozhodné době, tj. k 1. 6. 1999“, kdy bylo vydáno rozhodnutí o rozvrhu.

Právní posouzení je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy (a to nejen hmotného práva, ale i práva procesního, o kterýžto případ jde v souzené věci), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy vyvodil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Dovolání je důvodné.

Odvolací soud totiž přehlíží účel ustanovení § 371 o. s. ř. a tedy i třetí věty jeho druhého odstavce, jímž bylo při přijímání občanského soudního řádu v roce 1963 upravit – v souladu s hmotným právem – uspokojení pohledávek (včetně pohledávek daní a poplatků), pokud měly zástavní právo na nemovitostech, neboť tehdy platná pravidla rozvrhu uvedená v § 337 vůbec s uspokojením pohledávek zajištěných zástavním právem neuvažovala. Změnou ustanovení § 337 provedenou zákonem č. [519/1991](#) Sb., která již s uspokojením pohledávek zajištěných zástavním právem výslovně počítá, se ustanovení § 371 odst. 2 stalo obsoletním; nasvědčuje tomu i to, že odkazy na § 337 odst. 2 v něm uvedené jsou – uvažováno z pohledu platné úpravy – nepřipadné. Z ustanovení § 371 lze tedy v současnosti použít jen takovou úpravu, jež není obsažena jinde, tj. právní úpravu uvedenou v jeho odstavci prvním, určujícím pořadí pohledávek uspokojovaných z výtěžku prodeje věcí movitých (§ 332 o. s. ř.).

Ačkoli tedy bylo ustanovení § 371 o. s. ř. v tehdy (ke dni vydání rozhodnutí o rozvrhu, tj. k 1. 6. 1999) účinném znění zrušeno teprve od 1. 1. 2001 novelizací provedenou zákonem č. 30/2000, nebylo je již možno aplikovat ani pro určení pořadí, v němž byly uspokojovány pohledávky dle výsledků rozvrhových jednání uskutečněných před tímto datem, tedy před 1. 1. 2001 (srov. k tomu důvodovou zprávu k § 371 a § 372, podle níž užití těchto ustanovení, přijatých jako přechodná ustanovení ke dni účinnosti občanského soudního řádu, tedy k 1. 4. 1964, dnes již není aktuální, takže vzhledem k tomu, že otázky v nich upravené byly nově vyřešeny v souvislosti s výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí, se navrhuje jejich zrušení).

Z uvedeného hlediska je opačný názor zastávaný odvolacím soudem v rozporu se zásadami historické i systematické metody výkladu občanského soudního řádu, a tedy nesprávný.

Jelikož na tomto nesprávném právním posouzení napadené rozhodnutí spočívá, Nejvyšší soud je bez jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) podle § 243b odst. 2 věty za středníkem o.s.ř. zrušil, a protože důvody, pro něž bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, dovolací soud zrušil i je a věc podle druhé věty třetího odstavce téhož ustanovení tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)